

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dohľadu nad dodržiavaním ustanovení zákona č. 319/2013 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov na trh a ich používaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov uskutočnila v druhej polovici roka 2023 kontrolnú akciu zameranú na dodržiavanie povinností pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov.

Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 528/2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní v platnom znení (ďalej len „nariadenie č. 528/2012“) definuje biocídne výrobky (ďalej len „BV“) ako akúkoľvek látku alebo zmes, ktorá pozostáva, obsahuje, alebo vytvára jednu alebo viacero účinných látok s úmyslom zničiť, odradiť alebo zneškodniť akýkoľvek škodlivý organizmus akýmkoľvek iným spôsobom ako len fyzikálnym alebo mechanickým.

Na trh môžu byť uvádzané len objektívne posúdené biocídne výrobky s maximálnou účinnosťou a minimálnymi rizikami pre ľudí, zvieratá a životné prostredie, ktoré sa používajú na ochranu ľudí, zvierat, materiálov alebo predmetov pred škodlivými organizmami, ako sú škodcovia, baktérie alebo vírusy, prostredníctvom účinných látok obsiahnutých v biocídnom výrobku.

BV sa nemôžu sprístupňovať na trhu EÚ, ak nie sú autorizované.

Hospodárske subjekty sprístupňujúce BV na trhu EÚ sú zodpovedné za ich označovanie. Prvky označenia musia byť zobrazené jasne, nezmazateľne a nemali by byť zavádzajúce.

Reklama na biocídne výrobky by mala vždy obsahovať odkaz na bezpečné používanie výrobkov. Tieto informácie by mali byť jasne čitateľné. V reklamách nemožno použiť tvrdenia, ktoré vedú k podceňovaniu nebezpečnosti biocídnych výrobkov.

BV, ktorý sa skladá z jednej alebo viacerých účinných látok, obsahuje alebo vytvára jednu či viacero účinných látok, nemôže byť sprístupnený na trhu EÚ, ak dodávateľ látky alebo dodávateľ výrobku nie je uvedený v zozname príslušných účinných látok a dodávateľov.

Predmetom kontroly boli rôzne druhy biocídnych výrobkov určené pre spotrebiteľské použitie. Pri plánovaní kontrolnej akcie boli do úvahy vzaté aj zistenia z predchádzajúcich kontrolných akcií. Z tohto dôvodu najpočetnejšie bolo kontrolované dodržiavanie plnenia zákonných požiadaviek sprístupňovania na trh u dezinfekčných prostriedkov na osobnú hygienu a výrobkov dezinfekciu rôznych povrchov.

Cieľom kontroly bolo vyselektovať z trhu biocídne výrobky, ktoré obsahujú nelegálnu účinnú látku/účinné látky, nie sú povolené, nemajú dodržané termíny na legálne sprístupňovanie na trhu, nie sú vôbec alebo nie sú správne klasifikované, označované a balené, nemajú dodržané požiadavky na reklamu a propagáciu, a nemajú evidovaných dodávateľov.

Výsledky kontroly

Inšpektori SOI v rámci kontrolnej akcie vykonali **40 kontrol** u 40 hospodárskych subjektov. Všetky kontrolované hospodárske subjekty predložili potrebné doklady k oprávneniu na podnikanie v súlade s požiadavkami na predmetnú podnikateľskú činnosť.

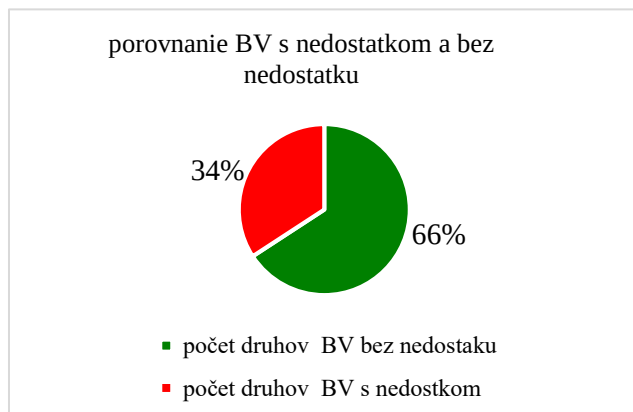
Prekontrolovaných bolo **79 druhov BV**, z toho u **27* druhov boli zistené nedostatky v legálnom sprístupňovaní na slovenský trh**, čo predstavuje **34,2%** (graf 1).

Poznámka:

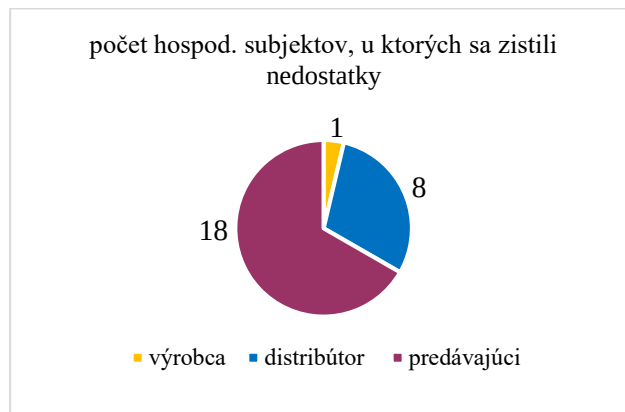
**2 druhy BV sprístupňovali rôzne hospodárske subjekty.*

Z 27 druhov BV, u ktorých sa zistili nedostatky, bol 1 druh BV zistený u výrobcu, 8 u distribútorov a 18 u predávajúcich (graf 2).

Graf 1

Graf 2

Kontrola povolenia

Biocídny výrobok sa nesmie uvádzať na trh, pokiaľ nebol povolený v súlade s ustanoveniami biocídneho zákona s poukazom na ustanovenia nariadenia č. 528/2012, ktorých cieľom je zabezpečiť aby biocídne výrobky na trhu boli riadne hodnotené a schválené.

Z prekontrolovaných 79 druhov BV bolo **11 druhov uvedených na trh nelegálne**. Tento závažný nedostatok predstavuje **13,9 %**.

Kontrola biocídnych výrobkov so zakázanými účinnými látkami

Žiadne BV uvádzané na trh nesmú obsahovať účinnú látku/účinné látky, na ktoré sa vzťahuje zákaz uvádzania na trh, alebo ktoré nebudú v rámci kontrolného programu hodnotené. Počas kontrolnej akcie neboli zistené žiadne BV s obsahom takýchto látok.

Dodržiavanie lehôt

Kontrolou nebol zistený v predaji BV po lehote, ktorá je stanovená na ich dopredaj.

Označovanie a balenie

Biocídne výrobky musia byť označené jasne, čitateľne a trvalo, aby používatelia mali okamžitý prístup ku všetkým dôležitým informáciám. Etiketa musí obsahovať všetky povinné informácie vrátane návodu na použitie, rizík a bezpečnostných pokynov. Informácie v označovaní nesmú zavádzať spotrebiteľa a musia byť v štátnom jazyku.

Biocídne výrobky musia byť balené tak, aby zabránili úniku obsahu a minimalizovali riziko pre zdravie ľudí, zvierat a životné prostredie. Nesmú mať tvar ani podobu, ktoré by mohli spotrebiteľov uviesť do omylu a ani mať podobnú úpravu alebo podobu, aké sa používajú pre potraviny, krmivá pre zvieratá, lieky alebo kozmetické výrobky. Obal musí byť pevný, bezpečný a vhodný na bežné používanie.

Nedostatky v označovaní a balení boli zistené až u **19 druhov BV* (24 %)**. Zistené nedostatky spočívali v neuvedení napríklad čísla povolenia na etikete, alebo typu úpravy. Ďalšie nedostatky sú uvedené v tabuľke 1. V 9 prípadoch nebola etiketa jasne čitateľná, alebo bola slabo viditeľná.

Tabuľka 1

nedostatky označenia na etikete	počet druhov BV
absencia čísla povolenia	4
absencia typu úpravy BV	1
predaj po dátume spotreby	1
uvedenie informácií v označení len cudzom jazyku	4

Kontrolou požiadaviek na označovanie a balenie tých BV, ktoré obsahovali chemické látky/zmesi klasifikované ako nebezpečné, boli zistené nedostatky u 13 druhov BV. Najčastejšie a zároveň najzávažnejšie nedostatky spočívali v chýbajúcom označení nebezpečenstva formou výstražných a bezpečnostných upozornení (u 11 druhov BV). U 2 prípadov absentovalo v označení uvedenie výstražného slova „nebezpečenstvo“ a v 3 prípadoch chýbala hmatateľná výstraha nebezpečenstva pre nevidomých.

Pozitívne je zistenie, že v rámci kontroly nebol nájdený BV, ktorého úprava alebo podoba bola zameniteľná napríklad s potravinami alebo krmivami.

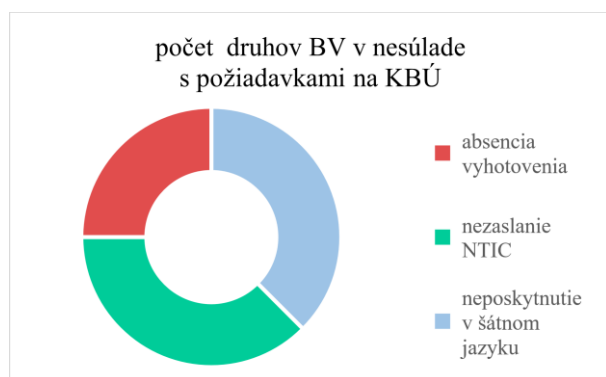
**Poznámka:*

U viacerých druhov BV bol zistený viac ako 1 nedostatok v označovaní.

Karta bezpečnostných údajov

Povinnosť mať vypracovanú kartu bezpečnostných údajov (ďalej len KBÚ) musela byť splnená u 71 druhov BV. U 8 druhov BV (11,3%) bol zistený **nedostatok** spočívajúci v jej **úplnej absencii** (2 druhy BV) alebo **absencii niektorých jej náležitostí** (graf 3).

Graf 3

Zákonná povinnosť zaslania KBÚ Národnému toxikologickému informačnému centru (ďalej len „NTIC“) nebola splnená u 3 druhov BV. V ďalších troch 3 prípadoch KBÚ nebola vypracovaná v slovenskom jazyku.

Správnosť klasifikácie zmesí bola inšpektormi prekontrolovaná v každom prípade. Overovanie bolo vykonané aj s prihliadnutím na klasifikáciu podľa harmonizovaných údajov. Nesprávna výsledná klasifikácia počas kontrolnej akcie nebola zistená.

Propagácia a reklama

V nariadení č. 528/2012 sa stanovujú požiadavky týkajúce sa osobitných informácií, ktoré musia byť obsiahnuté v reklamách na BV.

Z prekontrolovaných propagačných materiálov na internetových stránkach a na reklamných letákoch bolo zistené v 14 prípadoch (17,7%) **chýbajúce upozornenia v podobe povinných viet**:

„Používajte biocídy bezpečným spôsobom. Pred použitím si vždy prečítajte etiketu a informácie o výrobku.“

BV s obsahom chemických látok/zmesí klasifikovaných ako nebezpečné musia mať v propagácii a reklame uvedené **informácie o nebezpečnosti** formou výstražných upozornení. Splnenie týchto požiadaviek **absentovalo** u 10 druhov BV (14,1%).

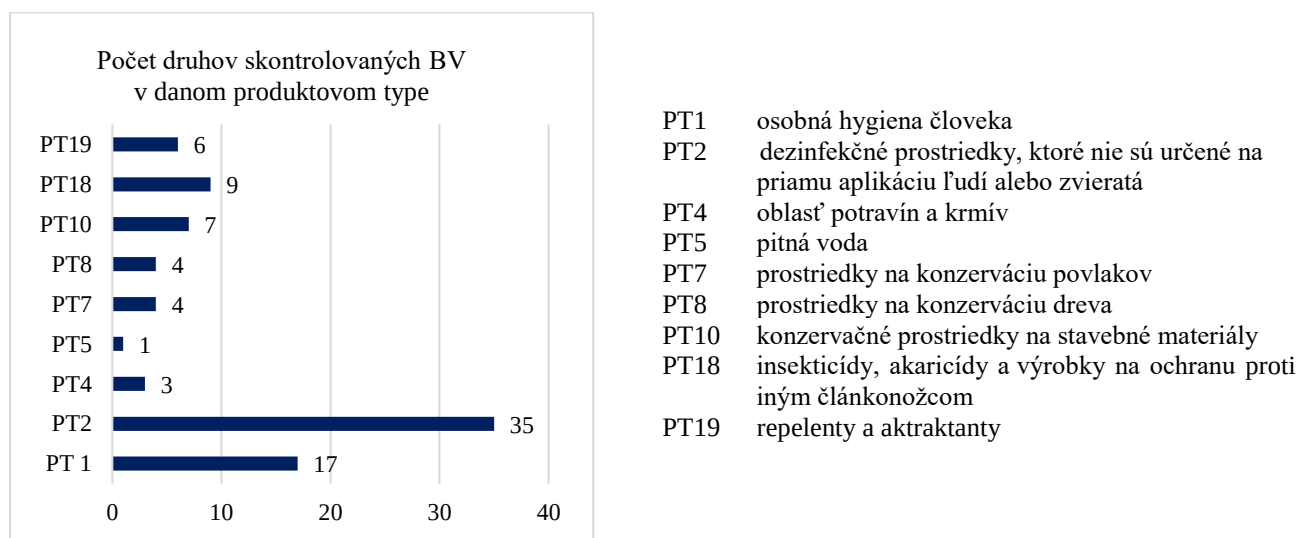
Podmienky predaja

Počas kontrolnej akcie neboli inšpektormi zistené žiadne porušenia podmienok predaja biocídnych výrobkov, ktoré by obsahovali chemikálie klasifikované ako karcinogénne, mutagénne, alebo reprodukčne toxické kategórie 1A alebo 1B, ktoré nemôžu byť predávané širokej verejnosti.

Produktové typy

BV môže patriť do niekoľkých typov výrobkov. Kontrolované biocídne výrobky často patrili k viac ako jednému typu výrobku. Z tohto hľadiska bol celkový počet kontrolovaných typov výrobkov vyšší ako celkový počet kontrolovaných druhov BV. Počet kontrolovaných druhov BV v danom type výrobkov je uvedený v grafe 4.

Graf 4

Kontrola dodávateľov účinných látok

Počas kontrolnej akcie nebol nájdený BV, ktorého dodávateľ účinnej látky alebo dodávateľ výrobku s touto účinnou látkou nie je uvedený na zozname Európskej chemickej agentúry.

Záver

Kontrolná akcia bola zameraná na dodržiavanie požiadaviek podľa biocídneho zákona pri uvádzaní biocídnych výrobkov na trh.

Kontroly boli vykonané u **40 hospodárskych subjektov** uvádzajúcich biocídne výrobky na trh. Bolo prekontrolovaných **79 druhov BV**, z toho u **27 druhov boli zistené nedostatky**, čo predstavuje **34,2 %**.

Biocídne výrobky sa nesmú sprístupňovať na trh, ak nie sú povolené. Len 86,1% skontrolovaných BV malo splnenú túto požiadavku. Zvyšných 13,9% druhov BV hospodárske subjekty sprístupnili na trh bez povolenia, resp. udelenej výnimky.

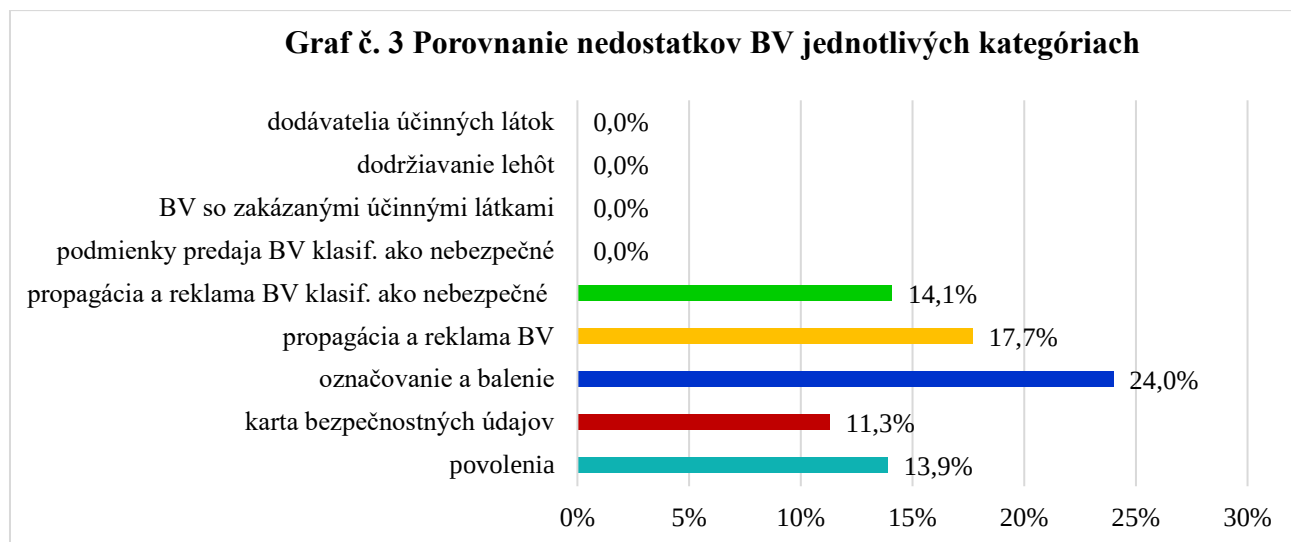
Najpočetnejšie zistený nedostatok spočíval v označovaní. Kontrolou označovania bol zistený až 24 % nesúlad, napríklad absencia čísla povolenia, typu úpravy. Závažné nedostatky, ktoré by mohli ohroziť zdravie ľudí boli prípady, keď neboli na etikete uvedené informácie čitateľné, a tým bolo spotrebiteľovi znemožnené vyhodnotenie nebezpečnosti. Pre nevidomých ľudí a ľudí s poruchou

zraku závažný nedostatok, ktorý môže ohroziť ich zdravie, spočíval v neuvedení hmatateľných výstrah nebezpečenstva (išlo o tie BV, ktoré boli na predaj v kamenných predajniach).

Druhý najpočetnejšie opakujúci sa zistený nedostatok spočíval v nesplnení požiadaviek na propagáciu a reklamu (17,7%), kde absentovalo uvedenie povinných viet. Internetové stránky nemali uvedené povinné výstražné upozornenia u 14,1% druhov BV.

Prehľad jednotlivých nedostatkov je znázornený v grafe 5.

Graf 5

Pozitívnym zistením je fakt, že neboli zistené žiadne BV s obsahom účinných látok, na ktoré sa vzťahuje zákaz uvádzania na trh. Ďalej neboli inšpektormi zistené porušenia podmienok predaja, a ani nebol zistený v predaji BV po stanovenej lehote.

Aj napriek tomu, že kontrolná akcia bola zameraná na kontrolu rôznych typov BV, najviac boli kontrolované prevažne dezinfekčné prostriedky a algicídy, ktoré nie sú určené na priamu aplikáciu na ľudí alebo zvieratá. Druhým pomerne často kontrolovaným druhom BV boli dezinfekčné prostriedky osobnú hygienu človeka.

Záverom možno dodať, že opakovanými kontrolami a neustálym vyhľadávaním nových BV v ponuke pre širokú verejnosť možno docieľať dôsledné dodržiavanie biocídnej legislatívy zo strany hospodárskych subjektov a zároveň zvýšiť všeobecné povedomie v oblasti sprístupňovania BV na trhu. To zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudí, zvierat a životného prostredia. Hospodárske subjekty by mali zvýšiť úroveň svojich vedomostí o ich právnej zodpovednosti pri sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu EÚ.

Opatrenia

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach boli spísané inšpekčné záznamy.

Hospodárskym subjektom, u ktorých boli zistené nedostatky, bolo umožnené prijať 17 nápravných opatrení na 25 druhov biocídnych výrobkov (280 kusov BV v celkovej hodnote 1282,40 €*) podľa nariadenia č. 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov v platnom znení. Súčasťou takýchto

opatrení bolo vydanie zákazu sprístupňovania do odstránenia zisteného nedostatku, informovanie svojich odberateľov a informovanie spotrebiteľskej verejnosti.

Na 3 druhy BV, na ktoré dotknuté hospodárske subjekty síce prijali dobrovoľné nápravné opatrenia, ale tie neboli splnené do stanovenej lehoty, boli uložené 3 povinné nápravné opatrenia spočívajúce v zákaze dodávky, predaja a sprístupňovania BV až do vykonania nápravy.

V prípade marenia výkonu kontroly u 2 druhov BV (nepredloženie potrebných dokladov ku kontrole a nereagovanie na výzvy predložiť ich) bolo voči dotknutému hospodárskemu subjektu vedené správne konanie.

Poznámka:

**Celkový počet kusov a celkovú hodnotu nebolo možné presne vyčíslit', keďže boli zistené nedostatky v reklame BV v ponuke pre spotrebiteľa prostredníctvom e-shopov.*